

Kaupunginhallitus

10.09.2018

Kaupunginhallitus

§ 240 25.6.2018

Asianro 736/02.02.00/2018

§ 308**Talousarviokehys vuoden 2019 talousarvioksi****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 25.6.2018 240 §

”Kaupunginjohtaja Ari Korhonen ja talousjohtaja Anna-Kristiina Järvi:

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion tekemiseksi. Reunaehdot perustuvat verottajan ja kuntaliiton ennusteisiin seuraavan vuoden tulojen osalta sekä keskusten arvioihin toiminnan ja talouden kehityksestä. Talousarviokehystä tarkennetaan elo-syyskuussa ennen lautakuntien lopullisia ehdotuksia verottajan tarkennettua omia ennusteitaan.

Yleistä

Raision kaupunki on viimeisinä vuosina tehnyt alkuperäistä talousarviota paremman vuosituloksen. Raision kulukasvu on ollut erittäin maltillista ja verotulot ovat kasvaneet parantuneen alueellisen taloustilanteen myötä.

Raision kaupungin tulos on viime vuosina ollut tasapainossa ja nettovelkaa on pystytty vähentämään (ks. liite).

(Huom! Vuonna 2017 konvertoitiin RaVulta laina emokaupungin lainaksi, koko konsernin lainataso pienentyi, vaikka emokaupungin laintaso kasvoi)

Raision kaupungin investointitaso oletettavasti kasvaa lähivuosina. Konsernitasona Raision vuokra-asuntojen hankkeet, Raision keskustan uudistuminen ja E18-nelikaistaistaminen sekä kaupunkiseudun joukkoliikennetkaisu edellyttävät kaupungilta suurempaa investointikykyä vuosina 2020-luvun alkupuoliskolla. Varovainen arvio on, että nykyisen n. 10 miljoonan euron investointitaso 1,5-2-kertaistuu vuosina 2020-2025. Lisäinvestointien rahallinen tarve voi olla suuruusluokassa 25-50 miljoonaa euroa. Myös tuleva maakuntaudistus vaikuttaa merkittävästi talouteen, mutta sen vaikutukset otetaan huomioon taloussuunnittelussa vasta, kun laito on hyväksytty eduskunnassa ja maakuntaudistuksen toteutuminen on varmaa.

Tulot

Verottaja ja Kuntaliitto ovat antaneet ensi vuodeksi arvion verotuloista sekä valtionosuuksista. Sen mukaisesti verotulot kasvaisivat vuonna 2019 n. 5,0 miljoonaa euroa vuoden 2018 talousarvion tasosta. Valtionosuudet puolestaan heikentyvät n. 0,2 miljoonaa euroa.

Kuntaliitto on 19.6.2018 lähettänyt kuntiin tiedon, että nyt tietoon tulleet verotuksen ennakkotilastot eroavat merkittävästi aikaisemmista. On mahdollista, että verotulot toteutuisivat koko maassa n. 180 miljoonaa euroa pienempänä. Kuntakohtaisia tilastoja ei ole, mutta Raisiossa verotulojen lasku voisi tarkoittaa jopa 1,6 miljoonan euron pudotusta kuluvan vuoden verotuloihin. Vaikutukset ulottuvat myös seuraaville vuosille. Tarkempia arvioita verotuloista on luvattu elokuussa.

Tässä vaiheessa arvioidaan vuoden 2019 verotuloennuste miljoona euroa Kuntaliiton huhtikuussa antamaa ennustetta pienemmäksi.

Tonttien vuokratulot ovat olleet pienessä kasvussa ja tonttikauppa on ollut kohtuullista kuluvana vuonna. Myynti- ja vuokratuloissa ei kuitenkaan ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia nykytasoon vuodelle 2019.

Menot

Palkankorotusten vaikutus ensi vuoden talouteen on 3,22 % vuoden 2018 talousarvioon nähden eli noin 2,2 miljoonaa euroa.

Aineiden, tarvikkeiden ja palveluiden hinnat ovat kasvussa. Sivistyskeskus ja tekninen keskus ovat ilmoittaneet käydyissä talousarviokeskusteluissa paineista tuntuvallekin kustannustason nousulle. Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta sairaanhoitopiiri on esittänyt vuodelle 2019 pudotusta jopa 0,7 miljoonaa euroa talousarvioon 2018 verrattuna, mikä osaltaan hieman helpottaa korotuspaineita.

Toisaalta yleinen talouskasvu edellyttäisi lisäresursseja, jotta Raisio voisi kasvattaa vetovoimaansa.

Talousarviokehys

Kehyksen pohjalaskelma perustuu seuraaviin reunaehtoihin:

- Verotulot: Kuntaliiton huhtikuun ennuste nykyisellä kunnallisvero- ja kiinteistöverotasolla vähennettynä 1,0 miljoonalla eurolla
- Palkat: talousarvio 2018 henkilöstökuluihin lisätään pakolliset palkankorotukset 3,22 %
- Muut tulot ja menot: muut luvut pysyvät vuoden 2018 tasolla (muutettu talousarvio, tulos -4,8 M€)
- vuositulo -3,2 miljoonaa euroa.

Laskelman perusteella lautakunnilta pyydetään talousarviovalmistelun pohjaksi näkemykset toimintojen priorisoimiseksi ja menokehityksen hillitsemiseksi tulevana vuonna. Lisäksi tulee esitellä mahdollisten toimintamuutosten vaikutukset.

Kaupunginhallitus

10.09.2018

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää, että lautakunnilta pyydetään talousarviovalmistelun pohjaksi näkemystä kahteen kysymykseen:

1. Mitä priorisointeja vuoden 2018 talousarviotason pitäminen (kasvu 0 % + pakolliset palkankorotukset 3,22 %) edellyttää toiminnalta?
2. Mitä toimenpiteitä keskukselta edellytetään, että kohdan 1. mukaista tasoa voidaan pudottaa seuraavasti:

Sosiaali- ja terveystalouselämyksen keskus -1,0 miljoonaa euroa
Sivistyskeskus -0,5 miljoonaa euroa
Tekninen keskus -0,5 miljoonaa euroa

Keskusten johtajien / lautakuntien alustavat näkemykset tulee esitellä kaupunginhallitukselle 27.8. seminaarissa ja lautakuntien päättämät kannanotot viimeistään 5.9. mennessä. Kaupunginhallitus antaa seuraavan talousarviokehyspäätöksen 10.9. kokouksessaan, mikäli uudet verotuloennusteet ovat valmistuneet tuohon mennessä.

Päätös

Esittelijä muutti päätösehdotustaan kohdan 1. osalta seuraavasti:

1. Mitä toimenpiteitä vuoden 2018 talousarviotason pitäminen (kasvu 0 % + pakolliset palkankorotukset 3,22 %) edellyttää toiminnalta?

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti muutettu päätösehdotus mukaan lukien.”

Talusojohtaja Anna-Kristiina Järvi 6.9.2018:

Kaupunginhallituksen 25.6.2018 § 240 päätöksen jälkeen lautakunnat ovat käsitelleet kaupunginhallituksen edellyttämät asiat. Käsitellyt ovat ohessa liitteenä. Lisäksi kaupunginhallitus piti talousseminaarin 27.8.2018, jossa talouden tilannetta käsiteltiin keskuskohtaisesti.

Verotulo- ja valtionosuusennuste

Elokuun Kuntaliiton laatiman ennusteen mukaan Raision verotulot olisivat vuonna 2019 103,9 miljoonaa euroa, joka on 3,9 miljoonaa euroa enemmän kuin kuluvan vuoden alkuperäisessä talousarviossa.

Tämän hetkisen arvion mukaan valtionosuuksien ennustetaan vuoden 2019 talousarviossa olevan lähes vuoden 2018 talousarvion tasolla noin 26,6 miljoonaa euroa, mutta lopulliset valtionosuuslaskelmat vahvistuvat vasta loppuvuodesta.

Toimintatulot- ja menot

Toimintatuottojen arvioidaan olevan kuluvan vuoden muutetun talousarvion tasolla vähennettynä sosiaali- ja terveystalautakunnan Lape-hankkeen tuloilla 1,0 miljoonaa euroa, joka loppuu vuonna 2018.

Tämän hetken arvion mukaan keskimääräinen palkankorotus vuodelle 2018 on 0,86 % ja vuodelle 2019 2,36 %. Toimintamenoissa on huomioitu vähenyksenä sosiaali- ja terveystalautakunnan Lape-hankkeen kustannukset 1,0 miljoonaa euroa.

Rahoituskulut ja tuotot

Rahoitustuotot- ja kulut arvioidaan tässä vaiheessa olevan vuoden 2018 talousarvion tasolla 0,7 miljoonaa euroa.

Poistotaso on tässä vaiheessa arvioitu vuoden 2018 tasolle.

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen:

Talousarviokehukseksi lautakunnille esitetään:

Talousarvio 2018 taso (TAM 2018, menot ja tulot pois lukien Lape-hankkeen vaikutus) + sopimuksista aiheutuva palkankorotusten vaikutus v. 2018 henkilökunnan määrällä.

Toiminnallisiin kuluihin esitetään kuitenkin edellisestä poiketen tekniselle lautakunnalle 0,25 M€ nettolisäystä sähkön, lämmön ja vuokratilustusten nousuun sidottuna näihin kustannuksiin.

Talousarviokehuksen perustana ovat seuraavat luvut:

Menot

Talousarvio 2018 taso (TAM2018)

Palkat korotettuna 3,22 % (tämä luku vain kaupungin kehuksessa, keskusten tulee arvioida sopimukseen perustuvat palkankorotukset todellisen luvun mukaan).

Työnantajamaksujen alennus -0,3 M€

Tekninen keskus – yleinen kustannustason nousu (sähkö, lämpö, vuokrat ja Pasalan päiväkodista johtuva keittiöhenkilökunnan lisäys) – sidottuna em. kustannusnousuun) 0,25 M€

Tulot

Verotulot ja valtionosuudet – Kuntaliiton arvion mukaisesti

Myyntituotot 1,0 M€

Investoinnit

Investointien taso maanosto huomioiden on n. 10 miljoonan euron luokkaa. Tämän lisäksi konsernissa investointeja toteuttavat v. 2019 sekä Raision Vesi Oy että Raision Vuokra-asunnot. Konsernissa ainakin RaVu tullee lisäämään lainakantaansa mikäli suunnitellut rakennuskohteet lähtevät liikkeelle toimintavuoden aikana.

Tämän perusteella edellä mainituin luvuin kaupungin lainatarpeeksi vuodelle 2019 arvioidaan 6,0 miljoonaa euroa lisälainaa ja konsernin lainatarpeeksi n. 9,0 miljoonaa euroa lisälainaa.

Tulos 2019

Mikäli oletusarvoiksi asetetaan edellä mainitut toimintatulo- ja menomuutokset, verotulo- ja valtionosuusennusteet, rahoituskulut- ja tuotot sekä investointien poistotaso päädytään tilikauden tuloksessa 3,4 miljoonan euron alijäämään.

Konserni

Konsernin osalta lähtökohtana on positiivinen vuositulos kaikilla Raision kaupungin konserniyhteisöillä.

Kehitys talousarviokehityksen taustalla

Raision kaupungin efektiivinen veroprosentti (todellinen veroprosentti, kun huomioidaan vähennykset) on laskenut vuodesta 2014 vuoteen 2017 0,5 %-yksikköä, mikä tarkoittaa lähes kahden miljoonan euron vuosittaista verotulomenetystä. Syy efektiivisen verotulon laskuun ovat verotuloista tehtävät vähennykset. Yleisen taloustilanteen parantuessa ja työttömyyden pienentyessä verotulot lähtevät kasvuun, jolloin menetykset osin kompensoituvat. Ennen kuin käänne kunnolla tapahtuu, on verotulomenetykset kompensoitu sopeuttamalla menoja.

Valtio ilmoitti elokuussa 2018 heikentyneistä veroennusteista. Tällä hetkellä koko maan tasolla verotulojen heikennys on 400 miljoonaa euroa Kuntaliiton huhtikuun ennusteeseen verrattuna. Kuntatalouden kokonaisuudessa verotuloennusteet kytketään valtionosuuksiin. Suurempien verotuloihin vaikuttavien muutosten (lakimuutokset, uudet verovähennykset, kilpailukyky sopimus) yhteydessä tapahtuu usein kuntataloudessa rytmivaihdoksia. Vuosi 2017 oli kuntatalouden kannalta hyvä vuosi ja näyttää siltä, että väärin arvioitujen verotuloennusteiden vuoksi vuosi 2018 painuu oletettua heikommaksi.

Edellä mainittujen lisäksi kuntien peruspalveluiden valtionosuutta on leikattu joka vuosi (liite).

Raision kaupungilla on 19 miljoonan euron tase ja konsernilla lähes yhtä suuri. Sekä konsernin että emokaupungin velkataso on selvästi maan keskiarvojen alle (2433 €/as ja 3644 €/as – koko maa 2933 €/as ja 6299 €/as) Taseen ja velkaantumisen näkökulmasta Raision kaupunki kestää alijäämäisen

talousarvion. Ennemmin tai myöhemmin on kuitenkin tarkistettava kunnallisveron tasoa, jotta rakenteellinen alijäämä voidaan purkaa, ellei se kompensoidu yleisen taloustilanteen ja muuttoliikkeen aikaansaamalla verotulojen kasvulla. Myös muutokset palvelutarpeessa vaikuttavat oleellisesti kustannustasoon.

Liitteet	1	Tuloslaskelma
	2	Peruspalveluiden valtionosuuksien leikkausten vaikutus 2012-2019
Oheismateriaali	8	Lautakuntien näkemykset talousarvion 2019 valmistelun pohjaksi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää antaa ohjeena lautakuntien talousarvion laatimista varten, että talousarvio tulee laatia seuraavaan kehykseen:

- Talousarvio 2018 taso (TAM 2018, menot ja tulot pois lukien Lape-hankkeen vaikutus) + sopimuksista aiheutuva todellinen palkankorotusten vaikutus v. 2018 henkilökunnan määrällä.
- Toimintakatteeseen esitetään kuitenkin edellisestä poiketen tekniselle lautakunnalle 0,25 M€ nettolisäystä pakolliseen sähkön, lämmön, vuokra- ja henkilökustannuksen (keittiö / Pasalan päiväkotito) nousuun sidottuna

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Lautakunnat

